

Anexa I. Scrisoare de intenții

Chișinău

3 septembrie 2019

David Lipton
Director Executiv interimar
Fondul Monetar Internațional
700 19th Street, NW
Washington, DC 20431 USA

Stimate Domnule Lipton,

1. Noul Guvern al Republicii Moldova și-a asumat angajamentul să restabilească funcționarea instituțiilor democratice și să asigure revenirea țării pe calea creșterii durabile. Acțiunile rapide și hotărâte, pe care le-am întreprins întru inversarea derapajelor în implementarea politicilor, care au cauzat suspendarea asistenței internaționale în anul 2018, deja au condus la îmbunătățirea perspectivelor ce țin de stabilizarea situației pe intern și asigurarea asistenței financiare externe. Am reluat implementarea programului ambițios de reforme, susținut de Fondul Monetar Internațional prin Mecanismul de finanțare extinsă (EFF) și Mecanismul extins de creditare (ECF). Am respectat toate criteriile de performanță cantitative și 2 din 4 criterii de performanță structurală. Ne așteptăm în continuare la creștere economică solidă și stabilitate financiară, ancorate de politici macroeconomice prudente și eforturi accelerate pentru a îmbunătăți guvernarea. Acest lucru va contribui la promovarea dezvoltării economice atotcuprinzătoare, crearea locurilor de muncă noi și reducerea sărăciei. De rând cu perspectivele economice în general favorabile, provocările rămân.

2. Ne angajăm să finalizăm curățarea sectorului financiar, menținând o politică bugetară durabilă și protejând, în același timp, cheltuielile prioritare, dar și consolidând cadrul instituțional:

- În **sectorul financiar**, vom duce la bun sfârșit transferul controlului asupra ultimei din cele trei bănci sistemice către un investitor care îndeplinește condițiile de onorabilitate și competență, până la sfârșitul anului 2019, vom finaliza procesul de înlăturare a acționarilor care nu întrunesc criteriile de onorabilitate și profesionalism din băncile ce nu au o importanță sistemică și vom consolida regimul de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului. Vom reduce riscurile generate de sectorul financiar nebanancar.

REPUBLICA MOLDOVA

- **Politica bugetar-fiscală** va fi axată pe mobilizarea resurselor pe intern, eficientizarea cheltuielilor și deblocarea finanțării din partea donatorilor. Printre prioritățile noastre se numără extinderea bazei de impozitare, consolidarea administrării fiscale și disciplinei fiscale, perfecționarea managementului investițiilor publice, îmbunătățirea sistemului de alocații sociale și eficientizarea cheltuielilor sociale.
- Vom consolida **cadrul de politică monetară** al BNM, care este ghidată de regimul de țintire a inflației și susținută prin flexibilitatea ratei de schimb. Vom consolida cadrul BNM de acordare a asistenței urgente sub formă de lichidități. Ne vom abține de la orice inițiative care ar periclita independența instituțională și independența la nivel de politici a BNM.
- Vom accelera eforturile de **recuperare a activelor sustrase** în urma fraudei bancare din anul 2014. Vom colabora cu parteneri internaționali în investigarea și urmărirea penală a celor implicați. De asemenea, vom angaja experți independenți notorii, specializați în recuperarea activelor, pentru a recupera activele sustrase.
- În **sectorul energetic**, vom tinde spre promovarea unei politici tarifare previzibile și transparente, bazate pe metodologii potrivite și aplicate de o autoritate de reglementare independentă, cu o bună pregătire profesională.

3. Pornind de la performanțele obținute până în prezent și ținând cont de îndeplinirea cu succes a acțiunilor prealabile, dar și de angajamentul nostru continuu în ce privește promovarea politicilor prevăzute în Memorandumul suplimentar cu privire la politicile economice și financiare anexat, solicităm (i) încheierea celei de-a patra și celei de-a cincea evaluări din cadrul programului susținut prin combinarea celor două instrumente de creditare - Mecanismului extins de creditare (ECF) și Mecanismului de finanțare extinsă (EFF); (ii) finalizarea consultărilor privind inflația; (iii) extinderea programului până pe 20 martie 2020; (iv) suplinirea programului cu a șasea evaluare, în baza criteriilor de performanță cantitative de la sfârșitul lunii decembrie 2019 (Tabelul 1) și noilor criterii de referință structurale (Tabelul 2); și (v) restructurarea tranșelor nedebursate în cadrul programului, astfel încât 33,6 milioane de drepturi speciale de tragere și, respectiv, 14,4 milioane de drepturi speciale de tragere să fie debursate după finalizarea concomitentă a celei de-a patra și celei de-a cincea evaluări și, ulterior, a celei de-a șasea evaluări.

4. Ne păstrăm angajamentul ferm să întreprindem măsuri suplimentare care ar fi adecvate pentru implementarea cu succes a programului. Ne vom consulta cu FMI înaintea adoptării unor astfel de măsuri și înaintea oricăror modificări ale politicilor specificate în Memorandumul suplimentar cu privire la politicile economice și financiare. Vom pune la dispoziția Fondului informațiile solicitate pentru evaluarea

REPUBLICA MOLDOVA

implementării programului. În spiritul menținerii angajamentului nostru față de politica de transparență, acordăm consimțământul pentru publicarea pe pagina web a Fondului Monetar Internațional a acestei scrisori, a Memorandumului suplimentar cu privire la politicile economice și financiare și a documentelor de însoțire prezentate Consiliului de Directori Executivi.

Cu respect,

Maia Sandu

Prim-ministru,
Guvernul Republicii Moldova

Vadim Brînzan

Ministru al Economiei
și Infrastructurii

Natalia Gavrilița

Ministrul Finanțelor

Octavian Armașu

Guvernator
Banca Națională a Moldovei

Anexe: Memorandumul suplimentar cu privire la politicile economice și financiare
Memorandumul tehnic de înțelegere

ANEXA 1. MEMORANDUMUL SUPPLEMENTAR CU PRIVIRE LA POLITICILE ECONOMICE SI FINANCIARE

I. Evoluții recente și perspective

- 1. Întreprindem măsuri hotărâte pentru a readuce Republica Moldova pe calea dezvoltării economice durabile și stabilității.** Criza politică în urma alegerilor parlamentare s-a aplanat și a fost asigurat, într-o manieră pașnică, transferul puterii către noul Guvern. Întreprindem măsuri de urgență pentru a corecta derapajele în materie de politici, consolida instituțiile democratice din țară și restabili susținerea externă.
- 2. Creșterea economică rămâne stabilă.** PIB real a crescut cu 4 la sută în anul 2018, în contextul restabilirii continue a cererii interne și mediului extern pozitiv. Veniturile reale mai mari și creșterea accentuată a investițiilor au impulsionat puternic cererea internă. Deficitul balanței comerciale a crescut în continuare, creșterea importurilor depășind-o semnificativ pe cea a exporturilor. În pofida aprecierii constante a leului pe parcursul anului 2018, fluxurile robuste în contul financiar au facilitat acumularea rezervelor internaționale. Media inflației a constituit 3,1 la sută în anul 2018.
- 3. În anul 2018, soldul finanțelor publice a depășit țintele programului, cu o marjă substanțială.** Deficitul bugetar total augmentat s-a plasat sub indicatorul-țintă din program, cu 2 la sută din PIB, reflectând faptul, că veniturile bugetare au fost mai mari decât s-a așteptat, iar o parte semnificativă a mijloacelor prevăzute pentru cheltuielile capitale nu au fost valorificate. Subestimarea deficitului bugetar și nedebersarea creditelor externe au condus la scăderea stocului datoriei publice până la circa 30 la sută din PIB.
- 4. Ne așteptăm la o îmbunătățire a prognozei creșterii economice pe termen mediu.** Perspectivele privind susținerea financiară externă s-au îmbunătățit datorită eforturilor noastre susținute la nivel de politici. Ne așteptăm că politicile macroeconomice solide, inclusiv gestionarea prudentă a finanțelor publice, vor sprijini creșterea economică, care, este prognozată la nivelul de 3,5 la sută în 2019 și circa 4 la sută ulterior. Ne așteptăm că spre sfârșitul anului 2019 rata inflației va depăși temporar limita de sus a intervalului de variație țintit de BNM și va reveni către ținta stabilită de BNM de 5 la sută până la mijlocul anului 2020.

II. Cadrul de politici

A. Politicile din sectorul financiar

Scopul nostru principal este asigurarea stabilității macrofinanciare, care a fost atinsă datorită unor eforturi semnificative, și impulsionearea intermedierei financiare pentru asigurarea unei creșteri economice mai puternice și atotcuprinzătoare. Bazându-ne pe progresele înregistrate până în prezent, obiectivul nostru imediat este de a finaliza reabilitarea sectorului bancar, consolida mecanismele de asigurare a stabilității financiare și de a înlătura lacunele de reglementare și vulnerabilitățile care se manifestă în sectorul nebancaar.

5. Sectorul bancar din Moldova este rezistent la șocuri. Băncile sunt bine capitalizate, înregistrând în luna mai 2019 o rată de suficiență a capitalului de 26,3 la sută. Toate băncile au un grad înalt de lichiditate, deținând 51,6 la sută din active în instrumente lichide și dispunând de o cotă considerabilă de active plasate în rezervele BNM și investite în valori mobiliare de stat. Ratele de rentabilitate sunt bune. Suntem conștienți de necesitatea reducerii în continuare a cotei creditelor neperformante, care rămâne înaltă, atingând nivelul de 10,9 la sută pe întreg sistemul bancar.

6. Implementarea reformelor în domeniul reglementării a avansat, fiind susținută de asistența tehnică din partea UE. Legea privind activitatea băncilor, care transpune Directivele Uniunii Europene (CRD IV / CRR) privind cerințele prudențiale față de instituțiile de creditare și supravegherea acestora, este în vigoare din ianuarie 2018, iar punerea în aplicare a legislației secundare se află într-o fază destul de avansată. Primele rapoarte COREP privind cerințele de capital au fost prezentate în luna august 2018, iar primele rapoarte ICAAP au fost prezentate în luna aprilie 2019. Regulamentul cu privire la expunerile mari a intrat în vigoare în luna aprilie 2019, iar Regulamentul privind tranzacțiile băncii cu persoanele sale afiliate a fost actualizat. Au intrat în vigoare actele normative cu privire la supravegherea băncilor, inclusiv Metodologia de supraveghere și evaluare a activității băncilor (SREP, februarie 2019) și Regulamentul privind controalele pe teren (inspecțiile) la bănci (ianuarie 2019). Regulamentului cu privire la supravegherea pe bază consolidată a băncilor este la etapa consultărilor publice. Obiectivul nostru general este de a implementa un sistem cuprinzător de supraveghere bazată pe evaluarea riscurilor, orientată spre viitor, care să se bazeze pe procesul anual de supraveghere și evaluare (SREP). Am fost recunoscuți de către

Autoritatea Bancară Europeană ca fiind una dintre jurisdicțiile din afara UE cu regim de confidențialitate echivalent cu cel dictat de Directiva UE CRD IV, fapt ce conduce la aprofundarea cooperării în domeniul supravegherii și schimbului de informații.

7. Eforturile de reabilitate a sectorului bancar dau roade. La concret, transferul drepturilor de proprietate în cele trei bănci de importanță sistemică este aproape de sfârșit:

- Transferul pachetului de control la **Victoriabank** a fost finalizat și banca a fost scoasă de sub regimul de supraveghere specială în august 2018. Banca Transilvania, cea mai mare bancă din România, a devenit cel mai mare acționar la Victoriabank, și, împreună cu BERD, care este acționar minoritar, deține un pachet de control de 66,7 la sută. Noii acționari majoritari implementează o guvernare corporativă adecvată și un management adecvat al riscurilor, precum și dispun de pârghii de control potrivite.
- Prin vânzarea a 41,1 la sută din acțiunile **Moldova-Agroindbank** unui consorțiu internațional de investitori (BERD, Horizon Capital și AB Invalida) în luna iulie 2018, s-a înregistrat încă un succes în procesul de reabilitare a sectorului bancar. Pentru a facilita vânzarea acțiunilor emise în schimbul acțiunilor anulate ale acționarilor care nu îndeplineau condițiile de onorabilitate și competență, am realizat o tranzacție de achiziționare și vânzare prestabilită de tip back-to-back, pentru a asigura procurarea acțiunilor de către un investitor care îndeplinește condițiile de onorabilitate și competență, minimizând astfel riscurile juridice pentru investitor. Membrii Comitetului de conducere desemnați de noii acționari la adunarea generală a acționarilor din luna noiembrie 2018 au fost confirmați de BNM ca persoane care îndeplinesc condițiile de onorabilitate și competență ("fit and proper"), iar banca a fost scoasă de sub regimul de supraveghere specială în aprilie 2019.
- La **Moldindconbank**, de asemenea, a fost aplicat mecanismul de achiziționare și vânzare prestabilită de tip back-to-back, ceea ce a condus la achiziționarea, în luna februarie 2019, a pachetului de control de 63,89 la sută de către Doverie United Holding din Bulgaria, o companie nebanară cotate la bursa din Sofia. Urmare a unei oferte obligatorii scrise de achiziție, înaintate acționarilor minoritari, noul acționar și-a consolidat participația majoritară până la cota de 77,62 la sută. La adunarea generală a acționarilor din 28 iunie 2019 a fost ales consiliul de supraveghere, pentru membrii căruia s-a solicitat verificarea și confirmarea din partea BNM. Menținem în continuare angajamentul de a duce la bun sfârșit procesul de asigurare a alinierii

noilor administratori ai băncilor la criteriile de onorabilitate și competență, pentru a asigura încrederea în conducerea băncii, în concordanță cu măsurile planificate în vederea ieșirii ordonate a băncii de sub regimul de administrare temporară.

8. Am efectuat investigații detaliate în privința acționarilor tuturor băncilor ce nu au o importanță sistemică și am întreprins măsuri ferme în baza rezultatelor investigațiilor referitor la acțiunile concertate și îndeplinirea de către acționari a condițiilor de onorabilitate și competență. În luna ianuarie 2019, au fost suspendate drepturile legale ale acționarilor care acționau concertat în două bănci, iar la una dintre aceste bănci a fost numit un administrator temporar.

9. Procesul de eliminare a expunerilor față de părțile afiliate se desfășoară conform planului. În conformitate cu angajamentele din cadrul programului, în luna iulie 2018 au fost adoptate planuri de acțiuni, cu termene clar stabilite, pentru toate băncile din Moldova care nu fac parte din grupuri bancare străine. La situația din mai 2019, trei din șapte bănci s-au conformat limitelor prudențiale pentru expuneri, în timp ce băncile rămase și-au redus expunerile în conformitate cu planurile de acțiuni. În urma consultărilor cu FMI, am modificat Regulamentul privind tranzacțiile băncii cu persoanele sale afiliate, care acum include prevederi referitor la calcularea expunerilor de acest gen, cu excluderea reducerilor pentru pierderi la credite, într-un îndeplinirea cerințelor prudențiale.

10. Am înregistrat progrese în consolidarea mecanismelor de asigurare a stabilității financiare, planurilor de prevenire a situațiilor de criză și a planurilor pentru situații neprevăzute.

- Suma de garantare a depozitelor a fost majorată până la 50 mii lei și garantarea depozitelor s-a extins asupra persoanelor juridice (în vigoare de la 1 ianuarie 2020), în scopul asigurării unei stabilități financiare mai mari. Am întreprind primii pași pentru consolidarea guvernantei și capacităților operaționale ale Fondului de garantare a depozitelor în sistemul bancar și au fost numiți în funcție toți membrii consiliului de supraveghere.
- Am adoptat Legea cu privire la Comitetul Național de Stabilitate Financiară, creând o structură inter-instituțională specială, responsabilă pentru coordonarea implementării politicii macro-

prudențiale și a activităților de prevenire și remediere a situațiilor de criză financiară. În conformitate cu prevederile Legii, prima ședință a CNSF a avut loc la data de 23 ianuarie 2019.

11. Depozitarul central unic al valorilor mobiliare este acum pe deplin funcțional. Existența unor sisteme de plăți și decontări sigure, eficiente și bine reglementate, care să asigure decontarea tranzacțiilor financiare în condițiile efectuării controlului și gestionării eficace a riscurilor mutuale, constituie o premisă importantă pentru funcționarea și dezvoltarea unui sistem financiar sănătos. Întru atingerea acestui obiectiv, Depozitarul central unic al valorilor mobiliare urmează să garanteze siguranța valorilor mobiliare, să asigure transparența piețelor financiare și să contribuie la dezvoltarea unor instrumente noi pe piețele financiare. DCVM și-a început activitatea la sfârșitul lunii iulie 2018, prin transferul valorilor mobiliare de stat, urmat de transferul registrelor acționarilor băncilor și companiilor de asigurări, proces care s-a încheiat în luna mai 2019. Registrele acționarilor societăților pe acțiuni tranzacționate la Bursa de Valori a Moldovei și ale tuturor celorlalte societăți pe acțiuni vor fi transferate către DCVM până la sfârșitul anului 2019 și, respectiv, până la sfârșitul anului 2020.

12. În perspectivă, ne vom concentra eforturile și acțiunile în următoarele direcții:

- **Supravegherea atentă și profesionistă a sectorului financiar va continua să fie fundamentul stabilității financiare naționale.** Structura de guvernantă și independența BNM, consolidate în mod corespunzător, au constituit baza pentru progresele înregistrate în realizarea cu succes a obiectivelor din program ce vizează sectorul financiar. În particular, acordarea unor competențe juridice mai extinse și mai temeinice organului de supraveghere, precum și protecția juridică corespunzătoare a angajaților BNM, constituie premise importante pentru asigurarea capacității autorității de supraveghere de a acționa în mod imparțial și profesionist. Asigurarea capacității BNM de a impune întreprinderea în timp util a unor măsuri adecvate de supraveghere și reglementare joacă un rol-cheie în asigurarea stabilității și robusteții sistemului financiar-bancar. Întru atingerea acestui scop, vom adopta modificări la Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei, Legea privind activitatea băncilor și alte acte legislative relevante, astfel încât BNM să dispună de libertatea necesară în exercitarea funcțiilor de supraveghere.
- **BNM va permite Moldindconbank să iasă de sub regimul de administrare temporară într-o manieră ordonată (criteriu de performanță structurală pentru sfârșitul lunii decembrie 2019; inițial stabilit pentru sfârșitul lunii octombrie 2018).** Regimul de administrare

temporară, instituit în luna octombrie 2016, va fi ridicat doar după ce vor exista structuri adecvate de guvernare. Asigurarea unei gestionări prudente a băncii, în scopul evitării oricăror conflicte de interese sau riscuri reputaționale, va constitui o prioritate. În acest context, BNM va aplica standarde profesionale riguroase în privința noii echipe de conducere a băncii și va asigura o monitorizare sporită a expunerilor față de părțile afiliate și a tranzacțiilor transfrontaliere. Competențele noastre de supraveghere, cum ar fi impunerea restricțiilor la plata dividendelor, vor fi exercitate în funcție de efectele măsurilor de reglementare.

- **Vom depune eforturi pentru a elimina acționarii neconformi din două bănci ce nu au importanță sistemică.** BNM a adoptat decizii prin care a cerut înlăturarea acționarilor neconformi din două bănci ce nu au importanță sistemică (**acțiune prealabilă**), în baza cadrului normativ privind înlăturarea acționarilor. BNM va întreprinde pașii prevăzuți în astfel de situații, inclusiv prin aplicarea mecanismului de reducere progresivă a prețului acțiunilor, pentru acțiunile nou emise, atrăgând, astfel, investitori solizi, protejând capitalul băncilor și asigurând îndeplinirea condițiilor de onorabilitate și competență de către acționarii și conducerea băncilor.
- **BNM va implementa în continuare planurile de acțiuni convenite, cu termene clar stabilite, pentru eliminarea expunerilor față de părțile afiliate.** Vom asigura în continuare eficacitatea măsurilor prudențiale prevăzute de Regulamentul BNM privind tranzacțiile băncii cu persoanele sale afiliate.
- **Mecanismele de asigurare a stabilității financiare, planurile de prevenire a situațiilor de criză și planurile pentru situații neprevăzute.** Cu scopul fortificării în continuare a cadrului juridic și operațional pentru acordarea asistenței urgente sub formă de lichidități, vom aproba modificări la Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei și alte acte legislative relevante, pentru a ne asigura că asistența urgentă sub formă de lichidități va fi acordată doar băncilor solvabile (**acțiune prealabilă**). Până la sfârșitul anului 2019, vom adopta actele normative secundare conexe și vom implementa cadrul operațional modificat ce ține de acordarea asistenței urgente sub formă de lichidități. De asemenea, vom intensifica eforturile în vederea asigurării funcționalității depline a Comitetului Național de Stabilitate Financiară și vom tinde să îmbunătățim coordonarea în materie de politici a activității membrilor CNSF.

13. Ne asumăm angajamentul să reducem riscurile generate de sectorul financiar nebanca prin consolidarea cadrului de supraveghere și reglementare.

- **Organizațiile de creditare nebancaară.** Vom adopta măsuri de consolidare a stabilității financiare a sectorului, vom promova protecția consumatorului și practicile de creditare responsabile și vom reduce riscurile de îndatorare a populației. În acest scop, în urma consultării cu FMI, vom modifica legislația care reglementează activitatea organizațiilor de creditare nebancaară (**criteriu de referință structural, sfârșitul lunii octombrie 2019**) pentru a: (i) interzice acestor entități să accepte depozite de la populație, conform prevederilor Legii privind activitatea băncilor, (ii) obliga organizațiile de creditare nebancaară să comunice birourilor istoriilor de credit informația referitor la creditele noi acordate, (iii) stabili limite pentru costul total al creditelor de consum, și (iv) introducă un regim eficient, adecvat de sancționare care să descurajeze comiterea încălcărilor. De asemenea, vom spori supravegherea bazată pe evaluarea riscurilor și vom adopta actele normative necesare pentru a consolida transparența proprietarilor, pentru a consolida organele de conducere, clasificarea activelor, cadrul de gestionare a riscurilor și controlul intern.
- **În sectorul asigurărilor,** vom implementa recomandările misiunii de diagnosticare a Băncii Mondiale din 2018. Vom îndeplini cerințele de reglementare și vom spori supravegherea suficienței capitalului și solvabilității, constituirii rezervelor și evaluării activelor. Vom lua măsuri corespunzătoare împotriva companiilor insolabile și a practicilor de afaceri imprudente. În colaborare cu Banca Mondială, vom elabora și vom adopta un cadru legislativ care să permită, pe termen mediu, trecerea de la supravegherea bazată pe conformare la supravegherea bazată pe evaluarea riscurilor.

B. Politicile monetară și valutară

14. Inflația s-a plasat temporar cu puțin sub limita inferioară a inflației, prevăzută de program. Rata inflației calculată în baza indicelui prețurilor de consum a decelerat până la 0,9 la sută în luna decembrie a anului 2018, poziționându-se sub limita benzii de sus prevăzute de clauza de consultare privind inflația, ulterior majorându-se până la 2,2 la sută în următoarea lună. Conform Raportului privind Inflația din mai 2018, se aștepta ca inflația să scadă, ținând cont de aprecierea de până la acel moment a cursului de schimb și de scăderea prețurilor reglementate și prețurilor la produsele alimentare. Totuși, amploarea încetinirii ne-a surprins, luând în considerare aprecierea cursului de schimb, noua tendință de descreștere a prețurilor la produsele alimentare și reducerea

mai mare decât s-a așteptat a tarifelor la resursele energetice. În conformitate cu recomandările experților FMI, BNM a considerat oportun să nu relaxeze politica monetară, având în vedere că: (i) măsurile de politica monetară au efect cu o anumită întârziere și, prin urmare, ar fi afectat în cea mai mare parte inflația din 2019; și (ii) prognoza BNM indica o creștere accentuată a inflației în 2019. La începutul anului 2019, inflația a crescut în concordanță cu așteptările, ajungând la 5,4 la sută în iulie, fiind determinată de reducerea cursului de schimb valutar la sfârșitul anului și creșterea ratei inflației determinate de prețurile reglementate, prețurile la produse alimentare și prețurile la produsele de tutungerie. Ulterior, BNM a înăspriț politica monetară, în concordanță cu recomandările experților FMI.

15. Politica monetară a BNM va rămâne în continuare ancorată la ținta stabilită a inflației.

BNM este pregătită să ajusteze treptat rata de bază, astfel încât inflația să atingă o valoare apropiată de ținta de 5 la sută. Majorarea ratei de bază din iunie 2019 semnifică intrarea în faza de înăsprire a politicii monetare. La moment, austeritatea politicii monetare este dictată de presiunile inflaționiste emergente. Principalii factori care influențează inflația pe termen scurt includ majorarea salariilor în sectorul public și cel privat, adoptarea unor măsuri bugetare expansioniste pe parcursul ultimului an, fluctuațiile cursului de schimb și preconizata ajustare a tarifelor la resursele energetice.

16. BNM nu va opune rezistență fluctuațiilor cursului de schimb dictate de factori fundamentali și va interveni pe piața valutară doar pentru atenuarea volatilității excesive.

Vulnerabilitatea Republicii Moldova la șocurile externe impune necesitatea unui regim flexibil al ratei de schimb care să servească drept un instrument eficient pentru absorbția șocurilor. Țintele privind rezervele internaționale nete stabilite în cadrul programului sunt în concordanță cu aceste angajamente. Pentru a facilita flexibilitatea în ambele sensuri și a reduce ingerințele BNM pe piață, vom elabora și adopta o strategie de intervenție pe piața valutară compatibilă cu regimul de țintire a inflației și în concordanță cu recomandările experților care acordă asistență tehnică din partea FMI (**criteriu de referință structural, sfârșitul lunii decembrie 2019**).

17. BNM își va consolida cadrul operațional în vederea sporirii eficienței transmisiei politicii monetare, gestionării lichidităților și rolului de intermediar al monedei naționale.

Pentru atingerea acestui scop, BNM va întreprinde următoarele acțiuni:

- Va folosi rata de bază în calitate de instrument principal de politică monetară;

- Va recalibra treptat politica ratelor rezervelor obligatorii și politica de remunerare a rezervelor, prin reducerea simultană a rezervelor obligatorii în monedă națională și majorarea rezervelor obligatorii pentru obligațiunile în valută străină, menținute în lei, cu condiția că situația pe piața o va permite;
- Va permite reducerea în continuare a ratei rezervelor obligatorii în monedă națională, odată cu normalizarea excesului structural de lichiditate.

18. BNM va spori comunicarea în domeniul de politici pentru a ancora așteptările inflaționiste și a asigura informarea cu privire la politicile promovate și credibilitatea acestora.

În comunicarea externă, BNM va acorda o mai mare importanță principalelor considerente care stau la baza deciziilor de politică monetară. BNM va continua să-și perfecționeze procesul de prognoză pentru a obține date mai consistente și a avea o bază mai solidă pentru luarea deciziilor. În afară de aceasta, BNM va asigura un schimb de informații periodic cu alte instituții și părți relevante.

19. Capacitatea BNM de a realiza sarcinile de politici ce țin de mandatul său depinde de independența instituțională și independența la nivel de politici. Respectiv, ne vom abține de la orice inițiative care ar periclita independența instituțională și independența la nivel de politici a BNM. În afară de aceasta, ne asumăm angajamentul de a nu modifica Legea ce prevede convertirea în hârtii de valoare de stat a împrumuturilor de urgență acordate de BNM celor trei bănci care au falimentat.

C. Politica bugetar-fiscală

20. Politica bugetar-fiscală pentru anul 2019 se aliază la angajamentele asumate în cadrul programului în ceea ce privește asigurarea stabilității bugetar-fiscale, fără a prejudicia cheltuielile prioritare. Pentru a atinge acest obiectiv, am adoptat rectificările la bugetul pentru anul 2019, respectând plafonul deficitului augmentat de 6 219 milioane lei (**acțiune prealabilă**), sumă echivalentă cu 3,0 la sută din PIB. Bugetul rectificat prevede: (i) redistribuirea economiilor ce rezultă din neocuparea posturilor vacante din sectorul bugetar pentru acoperirea necesităților mai mari ale bugetelor autorităților publice locale pentru salarizare; (ii) reducerea volumului re-creditării nete acordate întreprinderilor de stat, în conformitate cu estimările privind debursările din cadrul proiectelor; (iii) raționalizarea cheltuielilor capitale pentru a reflecta nivelul mai jos decât cel scontat

al cheltuielilor executate în primele șase luni ale anului; (iv) majorarea accizelor la produsele de tutun tăiat fin și produsele din tutun de tip „încălzire, nu ardere” (Heat-Not-Burn); (v) anularea scutirilor la impozitul pe venitul obținut sub formă de câștiguri din loterii și pariuri sportive în sumă de peste 240 lei; (vi) limitarea vânzărilor neimpozabile efectuate de magazinele duty-free, doar pentru călătorii care părăsesc teritoriul Moldovei pe cale maritimă sau aeriană; și (vii) eliminarea scutirilor de impozite la produsele petroliere comercializate în zonele de control vamal.

21. Planurile noastre pentru anul 2020 au ca scop facilitarea unui nivel adecvat al cheltuielilor pentru dezvoltare și cheltuielilor sociale , totodată menținând deficitul bugetar augmentat la nivelul de 3,0 la sută din PIB. Întru atingerea acestui obiectiv, am întreprins măsuri pentru a mobiliza resursele necesare, prin raționalizarea cheltuielilor bugetare, și pentru a spori veniturile din impozitul pe venitul persoanelor juridice, impozitul pe venitul persoanelor fizice, taxa pe valoare adăugată, accizele și impozitele pe avere. La concret, am aprobat modificări la Codul Fiscal și la Codul Vamal (**acțiune prealabilă**), care vor intra în vigoare începând cu 1 ianuarie 2020, pentru (i) extinderea bazei de impozitare a câștigurilor de capital la 100 procente pentru persoanele juridice și 50 la sută pentru persoanele fizice; (ii) majorarea de la 10 la 20 la sută a cotei reduse a TVA pentru sectorul HORECA; (iii) eliminarea scutirii personale pentru veniturile anuale de peste 360 mii lei; (iv) eliminarea scutirilor fiscale pentru tichetele de masă acordate de patroni; (v) eliminarea scutirilor de TVA la mărfurile importate prin parteneriate public-privat; (vi) unificarea ratelor accizelor la țigăretele cu și fără filtru; (vii) consolidarea taxelor pentru poluarea mediului, majorând impozitul la produsele în ambalaj de plastic cu 20 la sută; (viii) majorarea cotelor impozitului pe venitul persoanelor fizice aplicabile la achitățile în avans, de la 7 la sută la 12 la sută; și (ix) reducerea până la 200 euro a sumei scutite de impozite la procurarea de către persoanele fizice a mărfurilor transportate prin servicii poștale internaționale.

22. Ne menținem angajamentul de a continua eforturile necesare pentru consolidarea administrării fiscale și sporirea disciplinei fiscale. Suntem conștienți că amnistiiile fiscale și de capital repetate din trecut au erodat încrederea populației în instituțiile statului și au subminat legitimitatea și corectitudinea sistemului fiscal. Pentru a ne demonstra angajamentul privind combaterea evaziunii fiscale și a consolida funcțiile de control fiscal și de investigație ale Serviciului Fiscal de Stat, vom întreprinde următoarele măsuri:

- Vom modifica Codul Fiscal (**acțiune prealabilă**) pentru (i) a elimina prevederile privind deducerea sumei de până la 500.000 lei la aplicarea metodei de evaluare indirectă a venitului

impozabil estimat, (ii) a elimina până în anul 2022 prevederea privind reportarea, care permite trecerea în cont a cheltuielilor care depășesc veniturile raportate, atunci când vine vorba despre mijloacele bănești declarate în contextul așa zisei "liberalizări a capitalului" realizate în anul 2012;

- Vom modifica Legea privind declararea voluntară și stimularea fiscală, adoptată în anul 2018, pentru a elimina prevederea, conform căreia Serviciul Fiscal de Stat nu are dreptul să efectueze controale pentru perioade fiscale de până la 1 ianuarie 2018 (**acțiune prealabilă**);
- Vom propune în mod oficial o dată concretă de implementare și vom adopta un plan de acțiuni pentru asigurarea schimbului automatizat de informații cu Forumul Global privind Transparența și Schimbul de Informații în Scopuri Fiscale al OCDE (**criteriu de performanță structural, sfârșitul lunii decembrie 2019**), în vederea lansării schimbului automatizat de informații privind activele financiare cu alte state până la sfârșitul anului 2022; vom evalua oportunitatea includerii unei prevederi generale privind normele de prevenire a eschivării fiscale, care să permită contracararea practicilor fiscale abuzive, pe intern și pe extern;
- Vom spori integritatea și exactitatea registrului integrat al contribuabililor, în colaborare cu FMI și Banca Mondială;
- Vom efectua o revizuire complexă a controalelor fiscale, pentru a ne concentra asupra abordărilor bazate pe evaluarea riscurilor, vom consolida structura programului de controale și vom îmbunătăți colectarea datoriilor fiscale;

23. Vom consolida în continuare structura organizatorică și capacitățile instituționale ale Serviciului Fiscal de Stat. Înființarea SFS în aprilie 2017 constituie un pas important pe calea modernizării administrației fiscale în Moldova, spre care tindem. Ne propunem să aliniem în continuare structura organizațională a SFS bazată pe funcții și să consolidăm direcțiile și oficiile teritoriale în baza funcțiilor de administrare fiscală, cum ar fi deservirea contribuabililor, înregistrarea, conformarea, controalele și altele. Vom spori rolul consiliului executiv în ceea ce privește promovarea inițiativelor strategice și vom reduce implicarea conducerii SFS în activitatea operațională. Direcția control și constatare infracțiuni, înființată recent, va identifica în mod proactiv crimele fiscale, acordând în mod cert prioritate investigării celor mai grave cazuri.

24. Ne angajăm să consolidăm sistemul unic de salarizare în sectorul bugetar. De la introducerea acestuia în decembrie 2018, implementarea noului sistem de salarizare a exercitat

presiune asupra fondului de retribuire a muncii, din cauza (i) absenței unui registru complet al angajaților și (ii) adoptării de către Parlament a zece valori de referință pentru diferite categorii de angajați în sectorul bugetar. Pentru a îmbunătăți controlul asupra fondului de retribuire a muncii, vom elabora specificațiile tehnice pentru un registru electronic complex al angajaților până în decembrie 2019, astfel încât registrul respectiv să devină pe deplin funcțional până la sfârșitul anului 2020. De asemenea, vom elabora și vom adopta un plan, cu termene clar stabilite, până la mijlocul anului 2020, pentru eliminarea treptată a valorilor de referință multiple, pentru a îmbunătăți procesul bugetar și planificarea pe termen mediu.

25. Intenționăm să implementăm reformarea sistemului de pensii pentru a asigura durabilitatea acestuia pe termen lung. În acest scop, vom consulta Banca Mondială pentru a evalua consecințele reducerii ratei contribuțiilor la fondul de asigurări sociale de stat a angajatorilor din sectorul privat și ne vom abține de la adoptarea unor măsuri ad-hoc care ar pune în pericol sistemul de pensii.

26. Vom continua să perfecționăm mecanismul de țintire a programelor de asistență socială și acoperirea lor eficientă. Vom actualiza parametrii de eligibilitate și parametrii prestațiilor sociale acordate în cadrul programelor de asistență socială țintite, cum ar fi Ajutorul Social și ajutorul pentru perioada rece a anului, în coordonare cu alte politici de suplینire a veniturilor, în vederea preîntâmpinării diminuării gradului de acoperire și pentru a menține prestațiile sociale la un nivel suficient. Vom revizui lista documentelor necesare pentru depunerea cererii pentru alocațiile țintite și vom extinde setul de programe pentru participare activă pe piața muncii, destinate beneficiarilor de asistență socială, în vederea reducerii dependenței acestora de transferurile bănești.

27. Pentru a facilita atingerea obiectivelor bugetar-fiscale pe termen mediu, vom lua măsuri pentru fortificarea cadrelor bugetare instituționale. Vom integra rezultatele analizei cheltuielilor din anul 2018 în învățământul superior și profesional-tehnic în procesul CBTM și în procesul bugetar anual, începând cu CBTM pentru anii 2021-2023. În acest sens, planificăm să integrăm în relațiile bugetare procesul de acordare de asistență privind analiza cheltuielilor. La moment, testăm în regim pilot procesul de analiză a cheltuielilor în sectorul agricol, cu scopul unei evaluări mai eficiente a necesităților de cheltuieli.

28. Acordăm importanță sporită promovării investițiilor în infrastructura publică și anume a investițiilor ce impulsionează creșterea economică. Pentru atingerea acestui obiectiv,

planificăm să efectuăm o evaluare a managementului investițiilor publice (PIMA), cu asistență tehnică din partea FMI. Vom utiliza rezultatele acestei evaluări pentru a îmbunătăți planificarea, alocarea și etapele de implementare ale ciclului de gestionare a investițiilor publice.

29. Vom extinde în continuare Raportul privind riscurile bugetar-fiscale. În particular, vom îmbunătăți acoperirea, monitorizarea și raportarea riscurilor generate de întreprinderile cu participare deplină sau parțială a statului și de parteneriatele public-private și vom întreprinde măsuri pentru a reduce aceste riscuri.

30. Ne păstrăm angajamentul să eliminăm arieratele la bugetul de stat și cele ale autorităților publice locale, care au fost documentate. Ne propunem să îmbunătățim monitorizarea arieratelor și să prevenim acumularea acestora. La concret, vom impune implementarea pe deplin a prevederilor Articolului 67 din Legea cu privire la finanțele publice și responsabilitatea bugetar-fiscală.

31. Dezvoltarea pieței interne a valorilor mobiliare de stat rămâne unul dintre obiectivele noastre ce țin de managementul datoriei de stat. Pentru a atinge acest obiectiv, Ministerul Finanțelor va tinde în continuare să-și intensifice comunicarea cu participanții pe piața valorilor mobiliare de stat și să majoreze scadența valorilor mobiliare de stat.

D. Reformele structurale

32. Sporirea transparenței și predictibilității și asigurarea unei bune guvernări în sectorul energetic rămân prioritare. Obiectivul nostru este de a promova o politică tarifară previzibilă și transparentă, bazată pe metodologii adecvate și aplicată de o autoritate de reglementare independentă, cu o bună pregătire profesională. Astfel, va fi eliminat factorul politic la stabilirea tarifelor și se va contribui la creșterea economică pe termen mediu, prin reducerea incertitudinii și îmbunătățirea mediului de afaceri.

- În sectorul electroenergetic, vom adopta în octombrie 2019 tarife bazate pe deplin pe metodologia aprobată în februarie 2018, asigurând, inclusiv: (i) soluționarea problemei diferențelor în evaluarea devierilor financiare din perioada aprilie 2017 – februarie 2018 și (ii) aprobarea costurilor de bază pentru primul an de aplicare a Metodologiei adoptate în 2018.

- În sectorul gazelor naturale, vom adopta tarifele pentru anul 2019 care se vor baza pe deplin pe metodologia existentă și pe prețurile de achiziționare a gazelor naturale (**criteriu de referință structural, sfârșitul lunii octombrie 2019**).
- Vom tinde să aliniem cadrul de reglementare al sectorului energetic la cele mai bune practici europene, pentru a promova investițiile în sectorul energetic, care sunt atât de necesare. Vom continua colaborarea dintre toate părțile interesate pe tematica sectorului energetic, inclusiv Secretariatul Comunității Energetice și Banca Mondială.

33. Vom întreprinde măsuri de consolidare a guvernării economice. Eforturile noastre vor include crearea unui mediu concurențial echitabil pentru companii prin intermediul unor politici concurențiale corecte și eficiente, prin facilitarea intrării pe piață prin asigurarea transparenței achizițiilor publice, consolidarea statului de drept și îmbunătățirea calității reglementării. Vom promova un cadru viguros fiscal și vamal, precum și al prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului și vom onora angajamentele asumate în cadrul Acordului de Asociere cu UE și ZLSAC.

34. Vom accelera eforturile pentru recuperarea activelor sustrate în urma fraudei bancare din anul 2014. Am înființat o comisie parlamentară care să accelereze investigarea activităților legate de fraudă bancară. În viitor, vom întreprinde următoarele măsuri:

- Ne vom adresa autorităților și organelor de cooperare judiciară ale Uniunii Europene și ale Statelor Unite ale Americii, solicitând inițierea unei investigații internaționale și urmărirea penală a celor implicați în fraudă bancară;
- Vom evalua, până la sfârșitul lunii octombrie, modalitățile de recuperare a veniturilor obținute în urma fraudei bancare, inclusiv prin angajarea unor experți internaționali independenți, specializați în drept și în investigații criminalistice, cu scopul de a (i) iniția acțiuni civile și penale în jurisdicțiile străine cheie, (ii) înainta pretenții față de părțile care au facilitat înfăptuirea fraudei sau au beneficiat în urma acesteia, și (iii) oferi sprijin autorităților de reglementare și organelor de drept;
- Vom spori coordonarea, sub egida Prim-ministrului, a acțiunilor tuturor părților interesate relevante, inclusiv BNM, Procuratura Generală, Centrul Național Anticorupție, Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale și Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor

35. În cooperare cu Banca Mondială, vom spori capacitatea Autorității Naționale de Integritate, care trebuie să fie un pilon puternic, cu adevărat independent, al cadrului de prevenire și combatere a corupției. Declarațiile de avere și interese ale funcționarilor publici vor fi revizuite într-o manieră credibilă și în timp util. Vom adopta îndrumare pentru declaranți cu privire la drepturile de proprietate **efectivă** asupra activelor, care trebuie să fie reflectate în declarațiile de avere și interese.

36. Vom consolida în continuare cadrul de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului, prin implementarea Legii cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, adoptate în 2018, și a recomandărilor MONEYVAL.

Vom întreprinde următoarele măsuri:

- Vom promova raportarea mai bună a tranzacțiilor suspecte, în baza noului sistem de raportare, asigurându-ne că toate tipurile de entități raportoare sunt familiarizate mai bine cu amenințările și vulnerabilitățile specifice afacerii lor ce țin de spălarea banilor și finanțarea terorismului, și sunt echipate mai bine pentru a aplica instrumente de evaluare bazate pe evaluarea riscurilor și verificarea adecvată prealabilă a clienților;
- Vom elabora și implementa un nou sistem informațional de raportare a tranzacțiilor în baza suspiciunilor care să fie folosit de toate entitățile raportoare; BNM va implementa o soluție informațională pentru monitorizarea transparenței acționariatului băncilor și efectuarea analizelor din oficiu, în scopuri de prevenire și combatere a spălării banilor/finanțării terorismului de către entitățile supravegheate;
- Vom adopta o Lege cu privire la aplicarea sancțiunilor pentru încălcarea regulilor de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului, în conformitate cu recomandările MONEYVAL și în coordonare cu Consiliul Europei și Uniunea Europeană, până în decembrie 2019; între timp, vom întreprindemăsurile de ordin legislativ necesare pentru asigurarea capacității BNM de a aplica sancțiuni în cazul încălcărilor legate de spălarea banilor / finanțarea terorismului entităților supravegheate;
- Vom iniția o nouă evaluare națională a riscurilor legate de spălarea banilor și finanțarea terorismului, cu sprijinul partenerilor internaționali, cum ar fi Banca Mondială, care urmează să fie finalizată până în octombrie 2020;

- Vom adopta îndrumări pentru schimbul de informații referitor la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului între toate părțile interesate relevante, până la mijlocul anului 2020.

37. Rămânem în continuare dedicați obiectivului de asigurare a unei creșteri durabile și mai inclusive. Măsurile de sporire a competitivității și atragere a investițiilor străine sunt esențiale pentru promovarea progresului tehnologic și sporirea investițiilor în infrastructură și în dezvoltarea capitalului uman. În acest context, vom continua reformele în educație, în domeniul ocrotirii sănătății și în domeniul politicilor sociale, sporind astfel calitatea capitalului uman și contribuind la combaterea migrației și atenuarea presiunilor de ordin demografic.

38. Elaborarea eficientă a politicilor necesită date exacte și cuprinzătoare, obținute în timp util. În acest scop, ne angajăm să alocăm resurse adecvate și suficiente Biroului Național de Statistică.

E. Monitorizarea programului

39. Programul va fi monitorizat în continuare în baza revizuirilor semi-anuale, acțiunilor prealabile, criteriilor de performanță și cantitative și țintelor indicative, precum și criteriilor de performanță structurală. Criteriile de performanță cantitative, clauza de consultare privind inflația și țintele indicative sunt expuse în Tabelul 1 și sunt ulterior specificate în Memorandumul tehnic de înțelegere (TMU). Acțiunile prealabile, de rând cu criteriile de performanță structurală, sunt expuse în Tabelul 2.

Table 1. Moldova: Quantitative Performance Targets, June 2018 – December 2019

(Cumulative from the beginning of calendar year; millions of Moldovan lei unless otherwise indicated)

	Jun 2018				Sept 2018		Dec 2018			Mar 2019			Sep 2019	Dec 2019	
	EBS/17/130 Target	Revised Target	Actual	Status	Prog. Target 3rd rev.	Actual	Prog. Target 3rd rev.	Adjusted Target 5/	Actual	Status	Prog. Target 3rd rev.	Adjusted Target 5/	Actual	Prog. Target 4th and 5th rev.	Prog. Target 4th and 5th rev.
1. Quantitative performance criteria ^{1/}															
Ceiling on the augmented cash deficit of the general government	3,548	4,290	-789	Met	4,986	-1,499	5,681	6,949	2,009	Met	1,985	1,957	357	4,345	6,219
Of which: on-lending agreements with external creditors to state-owned enterprises	257	275	103		309	272	618	396	396		30	2	2	199	299
Floor on net international reserves of the NBM (stock, millions of U.S. dollars) ^{2/}	2,349	2,431	2,550	Met	2,592	2,678	2,629	2,545	2,688	Met	2,752	2,668	2,510	2,480	2,570
2. Continuous performance criteria															
Ceiling on accumulation of external payment arrears (millions of U.S. dollars)	0	0	0	Met	0	0	0	0	0	Met	0	0	0	0	0
Ceiling on absorption by the government of losses or liabilities and making of payments on behalf of utilities and other companies	0	0	0	Met	0	0	0	0	0	Met	0	0	0	0	0
3. Indicative targets															
Ceiling on the stock of accumulated domestic government arrears ^{3/}	0	0	12	Not met	0	12	0	0	3	Not met	0	0	3	0	0
Ceiling on the general government wage bill	7,244	7,616	7,005	Met	10,935	10,119	14,030	14,030	13,733	Met	3,968	3,968	4,034	12,270	15,983
Floor on priority social spending of the general government	9,463	9,291	9,332	Met	13,985	14,085	19,280	19,280	19,261	Not met	4,873	4,873	4,943	15,889	21,720
Floor on project spending funded from external sources ^{4/}	647	433	366	Not met	1,366	641	2,963	2,963	1,114	Not met	148	148	142	1,102	2,142
4. Inflation Consultation Bands (in percent)															
Outer Band (upper limit)	5.6	5.2			5.0		5.0				5.8			8.2	9.5
Inner Band (upper limit)	4.6	4.2			4.0		4.0				4.8			7.2	8.5
Center point	3.6	3.2	3.2		3.0	2.4	3.0		0.9		3.8		2.8	6.2	7.5
Inner Band (lower limit)	2.6	2.2			2.0		2.0				2.8			5.2	6.5
Outer Band (lower limit)	1.6	1.2			1.0		1.0				1.8			4.2	5.5
<p>1/ Indicative targets for September and March.</p> <p>2/ The NIR target is set as specified in the TMU.</p> <p>3/ As of January 2017, domestic expenditure arrears exclude local governments.</p> <p>4/ N/A - target is new for 2018, and thus applicable only going forward.</p> <p>5/ The NIR Targets for December 2018 and March 2019 have been adjusted as per the TMU for the shortfall in EU Grants and Loans and IMF budget support.</p>															

Table 2. Moldova: Prior Actions and Structural Benchmarks Under the ECF/EFF

Measure	Timeframe	Status
Prior Actions for Board Consideration of the Review		
1 Adopt amendments to the 2019 budget consistent with the augmented deficit ceiling (MEFP ¶20).		Met
2 Approve amendments to the Tax and Customs Codes (effective Jan. 1, 2020) to rationalize tax expenditures and raise revenues (MEFP ¶21).		Met
3 Amend the Tax Code to (i) remove provisions for the deduction of up to MDL 500,000 from the indirect method assessment of estimated taxable income, (ii) sunset by 2022 the carryover provision from the 2012 'capital liberalization scheme' (MEFP ¶22, first bullet).		Met
4 Amend the 2018 capital and tax amnesty law to remove the provision that the STS cannot perform audits prior to Jan. 1, 2018 (MEFP ¶22, second bullet).		Met
5 Approve amendments to the NBM Act and other laws to ensure that ELA is extended only to solvent banks (MEFP ¶12, fifth bullet).		Met
6 NBM adopte decisions requesting to remove unfit shareholders in two domestic non-systemic banks (MEFP ¶12, third bullet).		Met
Structural Benchmarks		
Financial Sector		
1 Finalize onsite inspections in banks that are part of foreign groups.	End-May 2018	Not met. Implemented in Jan. 2019.
2 NBM to allow a systemic bank to exit temporary administration in an orderly manner.	End-October 2018	Not met. Reset to End-Dec. 2019.
3 NBM to remove unfit shareholders in domestic non-systemic banks.	End-March 2019	Not met. Reset as PA#6.
4 NBM to ensure that credible time-bound action plans are in place for unwinding RP exposures for all domestic banks that are not part of foreign groups.	End-July 2018	Met
Energy sector		
5 In the electricity sector, new tariffs will be fully based on the February 2018 methodology and will also reflect differences in the assessment of financial deviations from April 2017-February 2018.	End-June 2018	Met
Proposed Structural Benchmarks		
Fiscal Sector		
1 Formally propose a date and adopt an action plan for the automatic exchange of information with the OECD's Global Forum on Transparency and Exchange of Information for Tax Purposes (MEFP ¶22, third bullet).	End-December 2019	
Financial Sector		
2 Amend the legislation on non-bank credit organizations to: (i) prohibit accepting deposits from the public, (ii) oblige reporting new credit activity to the credit bureaus, (iii) introduce limits on total cost of consumer credits, and (iv) strengthen sanctioning regime (MEFP ¶13, first bullet).	End-October 2019	
3 NBM to allow a systemic bank to exit temporary administration in an orderly manner (MEFP ¶12, second bullet).	End-December 2019	Reset from End-Oct. 2018
4 Develop an FX intervention strategy to facilitate two-way flexibility and reduce the NBM's market footprint (MEFP ¶16).	End-December 2019	
Energy sector		
5 Adopt 2019 gas tariffs fully based on the existing methodology and purchase price of natural gas (MEFP ¶32, second bullet).	End-October 2019	

ANEXA II. MEMORANDUMUL TEHNIC DE ÎNȚELEGERE

1. Prezentul Memorandum tehnic de înțelegere (TMU) definește variabilele cu ținte cantitative (acțiunile prealabile, criteriile de performanță și țintele indicative) stabilite de Memorandumul suplimentar cu privire la politicile economice și financiare (SMEFP) și descrie metodele care urmează a fi utilizate pentru evaluarea performanței programului în raport cu țintele date.

A. Țintele cantitative ale programului

2. Programul va fi evaluat în baza criteriilor de performanță și țăintelor indicative. Criteriile de performanță stabilite se referă la:

- nivelul minim al stocului rezervelor internaționale nete (RIN) ale BNM;
- plafonul privind deficitul total de casă augmentat al bugetului guvernului general, adică deficitul total de casă al bugetului guvernului general suplimentat cu acordurile cu creditorii externi de recreditare a întreprinderilor de stat și a celor în care statul are parte;
- plafonul privind acumularea arieratelor la plățile externe de către guvernul general (continuu);
- plafonul privind asimilarea de către guvern a unor pierderi sau obligațiuni și executarea unor plăți în numele prestatorilor de servicii comunale și altor companii (continuu).

Țintele indicative stabilite se referă la:

- plafonul privind fondul de salarizare al guvernului general;
- nivelul minim privind cheltuielile sociale prioritare ale guvernului general;
- plafonul privind stocul arieratelor interne acumulate ale guvernului (continuu);
- nivelul minim privind cheltuielile finanțate din surse externe în conformitate cu prevederile Articolului 15, alineatul (1) al Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale, începând din 2017 pentru bugetului anului 2018.

Suplimentar, Programul va include un mecanism de consultare cu privire la rata inflației pe 12 luni.

B. Parametrii inițiali ai programului

3. În scopul monitorizării programului toate activele valutare vor fi exprimate în dolari SUA, la cursul de schimb stabilit de program. Cursul de schimb stabilit de program pentru leul moldovenesc (MDL) în raport cu dolarul SUA este fixat la 19.8698 lei pentru un dolar SUA (rata de schimb oficială fixată pentru 30 iunie 2016). În contextul programului sumele denominate în alte valute vor fi convertite în dolari SUA prin aplicarea cross-cursurilor de schimb de la sfârșitul lunii iunie 2016, publicate pe pagina web a FMI <http://www.imf.org>, inclusiv US\$/EUR = 1,1102, JPY/US\$ = 102,9,

CHF/US\$ = 0,976, US\$/GBP = 1,3488, CNY/US\$ = 6,6445, RUB/US\$ = 64,1755, SDR/US\$ = 0,71113486. Valoarea activelor de aur monetar va fi calculată în baza prețului de 1320,75 dolari SUA pentru o uncie monetară.

C. Definiții instituționale

4. Definiția **bugetului guvernului general** include bugetele de nivel central și local. **Bugetul guvernului central** include bugetul de stat (inclusiv proiectele finanțate din surse externe), bugetul asigurărilor sociale de stat și fondurile de asigurare obligatorie de asistență medicală. La **autoritățile locale** se referă bugetele locale (inclusiv proiectele finanțate din surse externe). Nu se permite crearea de fonduri speciale sau extrabugetare noi pe durata programului. Vor fi excluse din această definiție orice entități de stat care au un statut juridic separat.

D. Definițiile din program

5. **Rezervele internaționale nete ale BNM** sunt definite ca diferența dintre rezervele brute în valute convertibile și obligațiunile ce reprezintă rezervele autorităților în valută convertibilă.

- În scopul monitorizării acestui program **rezervele brute ale BNM** includ aurul monetar, disponibilitățile de DST (Drepturi speciale de tragere), mijloacele rezervate la FMI și disponibilitățile de valută convertibilă care pot fi liber utilizate pentru intervenții pe piața valutară sau în hârtii de valoare emise de state, instituții financiare internaționale și agenții guvernamentale cu garanții explicite, cu un rating de creditare minim AA- la aceste hârtii de valoare¹. Din activele de rezervă se exclud subscrierile de capital la instituțiile financiare străine, activele nefinanciare pe termen lung, mijloacele debursate instituțiilor internaționale și guvernele altor state, destinate re-creditării și implementării proiectelor, activele în valute neconvertibile, cererile de plăți ale BNM față de băncile sau instituțiile nebankare rezidente, precum și activele străine depuse drept gaj sau altfel grevate, inclusiv cererile de plăți în valută străină rezultate din tranzacțiile cu active derivative (contracte de tip futures, forward, swap sau opțiuni).
- **Obligațiunile de rezervă ale BNM** includ, prin definiție, utilizarea creditului FMI de către BNM, pasivele în valute convertibile ale BNM față de nerezidenți cu scadența inițială de până la un an și un an, precum și pasivele în valute convertibile ale BNM față de rezidenți,

---

¹ Ratingul de creditare se va determina prin aplicarea mediei rating-urilor acordate de agențiile de rating internaționale (Fitch, Moody's și Standard & Poor's).

excluzând guvernul general și rezervele valutare obligatorii ale băncilor comerciale la BNM. Obligațiunile care apar din utilizarea creditului FMI de către BNM nu includ obligațiunile ce apar din utilizarea alocației de DST.

În scopul monitorizării programului stocul activelor de rezervă și pasivelor de rezervă ale BNM va fi evaluat la cursul de schimb stabilit de program, conform descrierii din alineatul 3, mai sus. Sursa de date pentru rezervele brute și obligațiunile este Sinteza Monetară în lei moldovenești publicată de BNM, la care se aplică ajustările în contextul programului. În baza acestei prevederi și în conformitate cu definiția de mai sus, stocul RIN ale BNM a constituit la finele lunii septembrie 2017 2292.6 milioane dolari SUA.

6. În contextul calculării deficitului de casă total și al deficitului de casă total augmentat al bugetului guvernului general **creditarea netă de către sistemul bancar** (BNM și băncile comerciale) a guvernului general include: datoria guvernului general față de sectorul bancar (cu excluderea creanțelor aferente dobânzilor acumulate, plăților fiscale și a contribuțiilor sociale ale băncilor comerciale, precum și a recreditării efectuate de băncile comerciale din contul finanțării externe), plus overdraft-urile, creditele directe și disponibilitățile de valori mobiliare de stat, minus depozitele guvernului general (cu excluderea dobânzii calculate la depozitele guvernului și cu includerea conturilor proiectelor finanțate din surse externe)². Din definiție, de asemenea, vor fi excluse hârtiile de valoare emise în baza Legii Nr. 235 din 03.10.2016 privind emisiunea obligațiunilor de stat în vederea executării de către Ministerul Finanțelor a obligațiilor de plată derivate din garanțiile de stat nr. 807 din 17 noiembrie 2014 și nr. 101 din 1 aprilie 2015.

Monitorizarea acestui indicator se va baza pe Sinteza monetară a BNM și pe datele Trezoreriei. Ministerul Finanțelor va pune la dispoziție datele cu privire la proiectele finanțate din surse externe și soldurile tuturor altor conturi de ajustare specificate în nota de subsol 2. În baza acestor date, în conformitate cu definiția de mai sus, stocul creditării nete de către sistemul bancar va fi calculat sub linia deficitului și la finele lunii iunie 2016 a alcătuit 3,508 miliarde lei.

7. **Deficitul de casă total al bugetului guvernului general** este o cifra cumulativă de la începutul anului calendaristic și va fi monitorizat **din punct de vedere al finanțării** la cursul de

---

² La calculul creditării nete de către sistemul bancar a guvernului general, vor fi excluse următoarele conturi: 1711, 1712, 1713, 1731, 1732, 1733, 1735, 1761, 1762, 1763, 1801, 1802, 1805, 1807, 2264, 2709, 2711, 2717, 2721, 2727, 2732, 2733, 2796, 2801, 2802, 2811, 2820, și grupul de conturi 2100.

schimb curent stabilit de BNM pentru ziua efectuării tranzacției. Respectiv, deficitul de casă este definit ca sumă a următoarelor componente: creditarea netă de către sistemul bancar a guvernului general conform definiției din paragraful 6, plus volumul net al valorilor mobiliare plasate de guvernul general în afara sistemului bancar, plus alte credite nete acordate guvernului general de sectorul nebanca al țării, plus mijloacele obținute de guvernul general din contul debursărilor datoriei externe³ pentru susținerea directă a bugetului și pentru finanțarea proiectelor, minus amortizarea achitată, precum și veniturile din privatizare obținute în rezultatul vânzării activelor guvernului general.

8. **Plafonul deficitului total de casă augmentat al bugetului guvernului general** este egal cu suma deficitului total de casă conform definiției din punctul 7 și recreditării nete a întreprinderilor de stat și a celor în care statul are parte. Similar deficitului de casă total al bugetului guvernului general, recreditarea netă a întreprinderilor de stat și a celor în care statul are parte este o cifră cumulativă de la începutul anului calendaristic și va fi monitorizată din punct de vedere al finanțării la cursul de schimb curent stabilit de BNM pentru ziua efectuării tranzacției. Astfel, recreditarea netă a întreprinderilor de stat și a celor în care statul are parte este definită ca debursările mijloacelor de finanțare pentru recreditarea întreprinderilor de stat și a celor în care statul are parte, acordate de creditorii externi minus sumele achitate pentru rambursarea acestor împrumuturi.

9. **Valorile mobiliare de stat sub formă de instrument financiar cu cupon** care se vând la valoarea lor nominală vor fi tratate în conturile bugetare ca poziții ce țin de finanțare, prin înregistrarea sumelor obținute de facto de la cumpărători. La data răscumpărării, valoarea de vânzare (nominală) va fi înregistrată ca amortizare, iar plata cupoanelor va fi înregistrată ca achitare a dobânzilor la datoria internă.

10. În scopul monitorizării programului noțiunea de **datorie** are sensul definit în punctul 8 al Ghidului privind Condiționalitatea aferentă datoriei publice în cadrul acordurilor Fondului (decizia Consiliului directorilor FMI nr. 15688-(14/107) adoptată la 5 decembrie 2014)⁴. Această definiție se

---

³ Datoria se determină în conformitate cu referința 4, mai jos.

⁴ Datoria este definită ca un angajament curent, nu extraordinar, survenit în baza unei obligațiuni contractuale prin furnizarea unei valori, fie sub formă de active (inclusiv monetare) sau servicii, care solicită de la cel obligat să efectueze una sau mai multe plăți sub formă de active (inclusiv monetare) sau servicii, la un moment (momente) dat în viitor; aceste plăți vor fi deduse din suma principalului și/sau dobânzilor aferente contractului. Vor fi considerate drept datorii prejudiciile achitate rezultate în urma neonorării unor plăți prevăzute de obligațiunile contractuale de

aplică și la angajamentele contractate sau garantate pentru care nu a fost primită valoarea, precum și la datoria privată pentru care s-au acordat garanții oficiale și care, în consecință, constituie o obligațiune contingentă a sectorului public. Vor fi excluse din această definiție creditele standarde de import, definite ca obligațiuni care apar în legătură cu acordarea directă, în activitatea comercială obișnuită, a creditului de la un furnizor la un cumpărător, adică când plata pentru bunuri și servicii este efectuată la un moment care diferă de momentul schimbării dreptului de proprietate asupra acestor bunuri și servicii. Aranjamentele standarde de creditare a importului cuprinse de această excludere sunt auto-amortizabile; ele conțin limite specificate din timp pentru sumele incluse și perioadele de efectuare a plăților; ele nu presupun emiterea de valori mobiliare. Datoria externă este definită prin locul de reședință a creditorului.

11. În contextul programului **garantarea** unei datorii apare din orice angajament legal explicit al guvernului general sau al BNM, sau a oricărei alte instituții ce acționează din numele guvernului general de a deservi o astfel de datorie în cazul neachitării din partea beneficiarului (cu referință atât la plățile în numerar, cât și la cele în natură), sau din orice obligațiune legală sau contractuală implicită de finanțare parțială sau integrală a unui deficit de mijloace a părții ce a luat împrumutul. Ca rezultat, recreditarea din partea creditorilor externi a întreprinderilor de stat și a celor în care statul are parte este tratată ca garanție publică (și care, prin urmare, în contextul programului se va monitoriza explicit ca indicator ce se află mai sus de linia deficitului). Pe de altă parte, recreditarea sectorului privat din contul creditorilor externi prin intermediul băncilor comerciale – creditele fiind asigurate cu gaj, băncile comerciale asumându-și în mod explicit riscurile de creditare legate de debitorii finali – este tratată ca datorie contingentă.

12. În contextul programului **arieratele la plata datoriei externe** vor include toate angajamentele de deservire a datoriei ce au expirat (se au în vedere plățile de rambursare a sumei principale a împrumutului sau de achitare a dobânzii, luându-se în considerare perioadele de grație din contract) care apar în legătura cu orice datorie contractată, garantată sau asumată de guvernul central sau de BNM, sau de orice altă instituție care acționează din numele guvernului central. **Plafonul privind arieratele noi la plățile externe** va fi aplicat permanent, pe întreaga durată a programului. Plafonul nu se va aplica față de arieratele la plata datoriei externe care vor rezulta din renegocierea datoriei externe cu creditorii externi, inclusiv cu creditorii Clubului de la Paris; și, în mod specific, față de arieratele la plățile externe în cazul în care creditorul este de acord cu stoparea plăților pe parcursul negocierilor.

---

stingere a datoriilor. Neachitarea unor plăți aferente unor angajamente care, conform acestei definiții, nu se consideră datorii (de exemplu, achitarea la momentul livrării) nu va duce la creșterea datoriei.

13. **Cheltuielile de personal ale guvernului general** se definesc ca suma cheltuielilor bugetare salariale ale angajaților din sectorul public, conform clasificării bugetare economice, inclusiv, contribuțiile angajatorilor la fondul de pensii și alte contribuții de asigurări sociale de stat, sau alte genuri de remunerare (premii etc.). Cheltuielile de personal ale guvernului general se definesc în același mod ca și cheltuielile curente raportate la categoria „Salarii” în bugetul guvernului general, potrivit clasificării pe programe a bugetului anual, cu excepția salariilor angajaților întreprinderilor de stat și a celor în care statul are parte și angajaților instituțiilor medicale achitate din Fondul de Asigurări Obligatorii de Asistență Medicală (FAOAM).⁵

14. **Cheltuielile sociale prioritare ale bugetului guvernului general** se definesc ca suma cheltuielilor esențiale periodice, inclusiv plăți sub formă de ajutoare de șomaj și pensii⁶, din contul Bugetului de Asigurări Sociale de Stat (BASS, 9008/00286), ajutorul social (acordat în cadrul programului de asistență socială, 9015/00320), ajutorul pentru perioada rece a anului (9015/00322) achitate din contul bugetului guvernului central, precum și 94 la sută din cheltuielile pentru ocrotirea sănătății finanțate din fondul de bază al FAOAM.

15. În contextul programului **arieratele la cheltuielile interne** ale guvernului general sunt definite ca obligațiuni de plată ce nu mai pot fi contestate (în cadrul sau în afara organelor judecătorești), termenul de achitare a cărora a expirat și care au devenit plăți restante. Acestea pot să apară la orice articol de cheltuieli, inclusiv deservirea datoriei, salarii, pensii, achitarea consumului de energie sau plata pentru bunuri și servicii. În scopul calculării arieratelor la cheltuielile interne în cadrul programului - arieratele autorităților publice locale vor fi excluse. **Datoriile restante** sunt datoriile formate prin neachitarea obligațiilor, care au un termen de plată stabilit, atunci când plata efectivă nu a fost efectuată până la expirarea termenului respectiv. În cazurile când contractul nu prevede un termen-limită de plată a creanțelor acestea vor fi calculate în conformitate cu prevederile Articolului 80, alineatul (2) al Legii cu privire la finanțele publice și responsabilitatea bugetar-fiscală. Termenul indicat în contract, pe parcursul căruia persoanele fizice sau juridice urmează să-și onoreze obligațiunile față de o instituție publică, nu va

---

⁵ La calculul cheltuielilor totale de personal ale guvernului general, vor fi utilizate următoarele conturi ale guvernului central, local, și ale fondurilor speciale din sistemul trezorerial al Ministerului Finanțelor: categoria 210000 Cheltuieli de Personal.

⁶ Pensiile includ următoarele subprograme și activități (cu excluderea cheltuielilor de distribuție și comisioanelor pentru extragerile de numerar): 9004 - cu activitățile 00258-00266, 00277, 00298, 00344; 9005 - cu activitatea 00360 și 9010 - cu activitatea 00253.

depăși 30 zile din data primirii mijloacelor bănești pe contul de decontare (cu excepția lucrărilor de construcții și reparații capitale).

Determinarea și raportarea creanțelor și datoriilor creditoare (arieratelor) se va face în baza Regulamentului privind Modul de determinare și raportare a creanțelor cu termen expirat și datoriilor cu termen de achitare expirat aprobat prin Ordinul ministrului finanțelor nr. 121 din 14 septembrie 2016.

Arieratele acumulate reciproc între bugetul de stat, bugetele guvernelor locale, bugetul asigurărilor sociale de stat și fondurile de asigurare obligatorie de asistență medicală nu se includ în plafonul privind arieratele aferente cheltuielilor bugetului guvernului general.

16. **Asimilarea pierderilor sau obligațiunilor de către guvern și executarea plăților în numele prestatorilor de servicii comunale și altor companii.** Programul prevede o permanentă plafonare la zero a asimilării de către sectorul public a unor pierderi sau obligațiuni din afara sectorului bugetar. Asimilarea pierderilor sau obligațiunilor este definită ca achitarea directă de către guvern a pierderilor și obligațiunilor altor părți, sau acoperirea pierderilor sau obligațiunilor prin alte tranzacții, cum ar fi acumularea stocului devierilor financiare ale companiilor prestatoare de servicii comunale, operațiuni swap ce prevăd achitarea datoriilor prin contribuții de capital sau scutirea de la plata impozitelor sau altor plăți către stat.

E. Mecanismul de consultare cu privire la inflație

17. Politica monetară va trebui să respecte țintele trimestriale privind inflația (conform datelor cu privire la indicii prețurilor de consum (IPC) publicate de Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova), stabilite în limitele benzilor de toleranță. Banda îngustă este stabilită în intervalul de +/- 1 punct procentual de la punctul central. Iar banda mai largă este stabilită în intervalul de +/- 2 puncte procentuale de la punctul central. În cazul devierilor de la benzile de toleranță se vor impune consultări cu experții FMI sau cu Consiliul de Directorii Executivi al FMI, care se vor axa pe: (i) evaluarea amplă a politicii monetare promovate și a respectării condițiilor programului susținut de FMI și (ii) cauzele devierilor de la parametrii programați, ținând cont de factorii compensatori și acțiunile de remediere propuse, după necesitate.

În cazurile când rata anuală (calculată pe 12 luni) a inflației va depăși limitele benzii înguste stabilite pentru finele fiecărui trimestru, după cum este arătat în tabelul de mai jos, BNM va iniția consultări cu colaboratorii FMI referitor la cauzele devierii și sugestiile privind acțiunile de politici necesare. În cazurile când rata anuală efectivă a inflației va depăși limitele benzii largi stabilite pentru finele fiecărui trimestru (tabelul de mai jos), autoritățile se vor consulta cu Consiliul de Directorii Executivi

al FMI referitor la cauzele devierii și sugestiile privind acțiunile de politici necesare, înainte de fi solicitate finanțări suplimentare în contextul mecanismului ECF/EFF.

Benzile consultative privind inflația

	2019		
	martie	septembrie	decembrie
Banda largă (plafon)	5,8	8,2	9,5
Banda îngustă (plafon)	4,8	7,2	8,5
Punctul de centru	3,8	6,2	7,5
Banda îngustă (prag)	2,8	5,2	6,5
Banda largă (prag)	1,8	4,2	5,5

F. Ajustori

18. **Ajustorii** stabiliți în acest Memorandum se vor aplica pentru a evalua respectarea țintelor cantitative din program începând cu sfârșitul lunii decembrie 2016.

Plafonul deficitului total de casă augmentat al bugetului guvernului general va fi majorat cu suma mijloacelor în numerar utilizate pentru menținerea stabilității sectorului financiar-bancar sau va fi majorat cu valoarea nominală a valorilor mobiliare de stat emise pentru același scop.

19. **Plafonul deficitului total de casă augmentat** al bugetului guvernului general va fi ajustat în sus – adică ținta privind deficitul bugetar va fi majorată – cu decalajul dintre volumul total efectiv debursat și cel programat al suportului bugetar de la donatorii externi, inclusiv asistența macrofinanciară (granturi) de la Comisia Europeană. Ajustările în sus pentru anul 2019 se plafonează la suma echivalentă cu 721,3 milioane lei, , calculată la ratele de schimb de program;

20. **Plafonul deficitului total de casă augmentat** al bugetului guvernului general va fi ajustat în jos – adică deficitul bugetar augmentat va fi înăsprit – cu decalajul dintre volumul total al mijloacelor de recreditare acordate de creditorii externi întreprinderilor de stat și a celor în care statul are parte efectiv debursat și volumul programat. Volumul total al mijloacelor de recreditare acordate de creditorii externi întreprinderilor de stat și a celor în care statul are parte⁷ este indicat în tabelul de mai jos.

---

⁷ Întreprinderile de stat și cele în care statul are parte explicit incluse în acest deficit augmentat sunt: Termoelectrica, Moldelectrica, Calea Ferată a Moldovei și CET-NORD.

Volumul programat al recreditării întreprinderilor de stat și a celor în care statul are parte și ajustarea deficitului bugetar augmentat

	2019 trim. 3	2019 trim. 4
Recreditarea întreprinderilor de stat și celor în care statul are parte (suma programată, mil. dolari SUA)	11,2	16,8
Ajustarea maximă în jos a deficitului total de casă augmentat al bugetului guvernului general (mil. lei) 1/	198,8	298,7

Notă: 1/ Ajustările pentru anul 2019 sunt evaluate la rata de schimb de 17,74 lei/\$ (prognoza Min. Economiei).

21. Nivelul minim al **RIN ale BNM** va fi redus, reieșind din insuficiența granturilor și împrumuturilor oficiale externe, la suma echivalentă cu 77 milioane dolari SUA și, respectiv, 47 milioane dolari SUA, calculată la ratele de schimb de program. Țintele pentru RIN vor fi de asemenea ajustate în sus (jos) la suma surplusului (deficitului) în împrumuturile de suport bugetar de la FMI în raport cu progniza de bază raportată în Tabelul 3.

G. Cerințele de raportare

22. **Datele macroeconomice** necesare pentru evaluarea respectării criteriilor de performanță, țintelor indicative și indicatorilor de bază vor fi oferite personalului Fondului, incluzând datele specificate în prezentul memorandum, cele din Tabelul 1, și altele, după caz. Autoritățile vor prezenta cu promptitudine colaboratorilor Fondului orice modificări de date.

Tabelul 1. Moldova: Datele raportate personalului FMI

Datele	Periodicitatea
Parametrii bugetari (statistica prezentată de Ministerul Finanțelor)	
Operațiunile bugetului guvernului general: veniturile, cheltuielile și finanțarea (clasificarea funcțională și economică)	Lunar, nu mai târziu de trei săptămâni de la finele fiecărei luni
Fondul de retribuire a muncii al guvernului general, pe fiecare nivel de buget (bugetul de stat, bugetul de asigurări sociale de stat (BASS), fondul de asigurări obligatorii de asistență medicală (FAOAM)) și categorie funcțională	Lunar, nu mai târziu de trei săptămâni de la finele fiecărei luni
Numărul de poziții (posturi) și numărul de angajați (unități) în sectorul bugetar, pe fiecare nivel de buget (bugetul de stat, BASS, FAOAM) și categorie funcțională	Lunar, nu mai târziu de patru săptămâni de la finele fiecărei luni
Cheltuielile pentru asistență socială, inclusiv: plățile sub formă de ajutoare de șomaj și pensii din contul BASS, ajutorul social (acordat în cadrul programului de asistență socială), ajutorul pentru perioada rece a anului achitate din contul bugetului guvernului central, precum și cheltuielile pentru ocrotirea sănătății finanțate din fondul de bază al FAOAM	Lunar, nu mai târziu de trei săptămâni de la finele fiecărei luni
Datoria internă	Lunar, nu mai târziu de trei săptămâni de la finele fiecărei luni
Arieratele interne	Lunar, nu mai târziu de trei săptămâni de la finele fiecărei luni
Recreditarea întreprinderilor de stat și a celor în care statul are parte pe tipuri de proiecte de recreditare și pe creditori externi (inclusiv debursări și plăți)	Lunar, nu mai târziu de trei săptămâni de la finele fiecărei luni
Recreditarea prin intermediul băncilor comerciale pe tipuri de proiecte de recreditare și pe creditori externi (inclusiv debursări și plăți)	Lunar, nu mai târziu de trei săptămâni de la finele fiecărei luni
Parametrii monetari (statistica prezentată de BNM)	
Sinteza monetară a BNM	Săptămânal, nu mai târziu de o săptămână de la finele fiecărei săptămâni
Sinteza monetară a sistemului bancar	Săptămânal, nu mai târziu de două săptămâni de la finele fiecărei săptămâni
Cererile nete de plăți față de guvernul general (ale BNM și ale băncilor comerciale)	Săptămânal, nu mai târziu de două săptămâni de la finele fiecărei săptămâni
Indicatorii financiari ai băncilor comerciale, inclusiv bilanțurile contabile, declarațiile de venit, indicatorii de reglementare bancară, datele privind capitalul, lichiditatea, credite și depozite (datele BNM)	Lunar, nu mai târziu de patru săptămâni de la finele fiecărei luni

(continuare)

Datele	Periodicitatea
Tranzacțiile pe piața valutară (datele BNM)	Lunar, nu mai târziu de două săptămâni de la finele fiecărei luni
Fluxurile valutare de numerar ale BNM	Lunar, nu mai târziu de două săptămâni de la finele fiecărei luni
Statistica pieței valutare (volumul vânzărilor, intervențiile BNM, ratele de schimb)	Zilnic, nu mai târziu de 12 ore de la finele zilei
Operațiunile de sterilizare efectuate de BNM	Săptămânal, nu mai târziu de o săptămână de la finele fiecărei săptămâni
Balanța de plăți (statistica prezentată de BNM)	
Statistica contului curent, capital și financiar	Un trimestru după finele trimestrului precedent
Transferurile persoanelor fizice de peste hotare prin intermediul sistemului bancar	Lunar, nu mai târziu de șase săptămâni de la finele fiecărei luni
Datoria externă (statistica prezentată de Ministerul Finanțelor și BNM)	
Informația vizând toate împrumuturile externe noi contractate de guvernul general sau garantate de guvern.	Lunar, nu mai târziu de trei săptămâni de la finele fiecărei luni
Totalul datoriei publice și datoriei sectorului privat garantate de stat, deservirea ei, sumele scadente și sumele real achitate, pe fiecare creditor în parte	Trimestrial, nu mai târziu de trei săptămâni de la finele fiecărui trimestru
Debursarea granturilor și creditelor pe sectoarele recipiente (de stat/local/întreprinderile de stat și cele în care statul are parte) și pe fiecare creditor în parte	Bugetul de Stat: lunar, nu mai târziu de trei săptămâni de la finele fiecărei luni Bugetele locale / întreprinderile de stat: trimestrial, nu mai târziu de trei săptămâni de la finele fiecărei trimestru
Alte date statistice (prezentate de Biroul Național de Statistică)	
Indicele prețurilor de consum (general)	Lunar, nu mai târziu de două săptămâni de la finele fiecărei luni.
Conturile naționale, pe fiecare sector de producere, în termeni nominali și reali	Trimestrial, nu mai târziu de trei luni de la finele fiecărui trimestru
Statistica vizând exportul și importul, cu indicarea valorii, volumului și unităților de referință, pe principalele categorii de mărfuri și țări	Lunar, nu mai târziu de două luni de la finele fiecărei luni